

HERFST: EEN DISCUSSIE WORDT HERVAT, EEN KRING HERLEEFT

In dit nummer vindt U twee artikelen die op het eerste gezicht in de verste verte geen verband met elkaar lijken te hebben, zowel wat betreft ligging van het gebied binnen Limburg als wat betreft wijze van analyse van de onderzochte verschijnselen. Toch zijn er enkele interessante parallellen.

In de eerste plaats was de aanleiding tot het in beide gevallen breed uitgesponnen verhaal de ecologie van een soort; de Jeneverbes respectievelijk de Muurhagedis. In beide gevallen leidde fascinatie door die ene bijzondere en bedreigde soort tot een grondig onderzoek van het biotoop van de soort in Limburg en van de beïnvloeding ervan gedurende (relatief) recente tijden. Wat betreft de Muurhagedis blijkt dat misschien nog niet uit het verhaal over de Lage Fronten; het zal zeker blijken uit de erbij behorende en spoedig te publiceren vervolg-artikelen.

Een tweede aardige parallel is het gegeven dat beide soorten zich in ons land gedroegen als cultuurvolgers, maar inmiddels onze te dynamisch geworden beschaving niet meer kunnen bijbenen. Een constatering die overigens voor zeer veel in Nederland bedreigde soorten geldt – denk aan de hakhoutflora, de weidevogels, de akkeronkruiden, Ortolaan en Grauwe gors enzovoorts – en die er toe leidt dat er in ons land een polemiek is ontstaan tussen de voorstanders van behoud van die natuurwaarden behorend bij het oude cultuurlandschap en van voorstanders van het herontwikkelen van de natuurwaarden welke behoren bij een min of meer ongestoord, puur-natuur-landschap. Het huidige natuurbeleid probeert aan beide stromingen recht te doen door behalve voor het traditionele herstellen van oude cultuurlandschappen nu ook geld te reserveren voor de aankoop en inrichting van 50.000 ha natuurontwikkelingsgebied. Een beleid dat je zou kunnen omschrijven als een tweesporen-beleid ofwel: het wedden op twee paarden.

De discussie tussen beide stromingen wordt al enige tijd ook in ons Maandblad gevoerd, zie de reeks artikelen over hakhoutbeheer. De discussie mag naar mijn smaak overigens nog veel explicieter gevoerd worden en zou uitgebreid moeten worden tot alle relevante biotopen. Hoe ver moeten we gaan met het koesteren en voor veel geld instandhouden van Jeneverbesstruwelen? Van weidevogelgebieden in Limburg? Van paarse heidevelden? Van natte hooilanden? Is het voldoende om her en der relictten van het oude landschap als een soort museumstukken veilig te stellen en daarmee de vroegere diversiteit aan soorten en levensgemeenschappen enigszins te conserveren? Kunnen en moeten we daarnaast de overige (natuur)gebieden overgeven aan spontane natuurontwikkeling?

Naar mijn idee moeten we toe naar een geraffineerde combinatie van beide vormen van natuurbeleid, zodanig dat het een het ander ondersteunt. Maar als u er ander over denkt en dat met veldgegevens kunt onderbouwen dan zal de redactie uw bijdrage graag ontvangen.

Een gebied waar deze discussie zeker ook nadrukkelijk gevoerd moet worden is het gebied rond Roermond. De discussie speelt al met betrekking tot de Meinweg en het Maasdal.

Moeten we vertrouwen op de regeneratieve potenties van de natuur, ook in een eeuwenlang verschaald en nu aan een plotselinge verrijking blootgesteld zandig terrassenlandschap? Of is een zorgvuldig bijsturen en ten dele machinaal beheren het enige dat zekerheid biedt? En: levert oppervakkig ontgrinden onder de huidige druk van verontreiniging, recreatie, bezuinigingen, stadsuitbreidingen en van de nog steeds niet afnemende grindbehoefte werkelijk waardevolle natuurgebieden op?

Een klein bericht op de achterzijde van dit Maandblad gaat er gelukkig voor zorgen dat al dit soort discussies – en nog vele andere – in de regio Roermond en omstreken nog grondiger dan voorheen gevoerd kunnen gaan worden. U kunt daar immers lezen dat de Kring Roermond op 31 oktober aanstaande weer officieel van start gaat. "Weer" want de kring werd al eens opgericht: 25 jaar na de start van de maandelijkse bijeenkomsten van Genootschapsleden in Maastricht werd eenzelfde initiatief genomen in Roermond. De excursies van de kring werden ook tijdens de Tweede Wereldoorlog voortgezet, maar na de oorlog hield de kring al spoedig op te bestaan (zie het artikel "Ons Bestuur verheugt het wanneer leden van het Genootschap contact zoeken met elkaar...." van A.J. Lever en D.Th. de Graaf in het Jubileumnummer van het Maandblad in 1985).

Namens de redactie wens ik de nieuwe kring een voorspoedige toekomst en een lang en vruchtbaar leven. Het Maandblad staat klaar om de vruchten van de verhevigde natuurhistorische activiteit in en rond Roermond te publiceren.

TORBEN MULDER